

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Dialogu Społecznego

DSZ.055.4.2026.JP
Warszawa, 14 maja 2026

w odpowiedzi na petycję numer: 304/118/II/2026, w której zawarto postulaty dotyczące podpisywania przez pacjenta przyjętego do szpitala oświadczenia woli o:

- nie podejmowania reanimacji np. na skutek choroby nieuleczalnej;
- nie wykonywania sekcji zwłok,

uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

W kwestii składania oświadczeń woli pacjenta o niepodejmowaniu reanimacji w sytuacji choroby nieuleczalnej wskazać należy, iż obowiązujący system prawny w Polsce nie reguluje wprost formy prawnej oświadczeń składanych na wypadek przyszłego leczenia, określanych również jako dyspozycje *pro futuro*. Możliwość składania oświadczeń *pro futuro* obecna jest jedynie w orzecznictwie sądów powszechnych.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., sygn. akt. III CK 155/05 „*oświadczenie pacjenta wyrażone na wypadek utraty przytomności, określające wolę dotyczącą postępowania lekarza w stosunku do niego w sytuacjach leczniczych, które mogą zaistnieć, jest dla lekarza – jeżeli zostało złożone w sposób wyraźny i jednoznaczny – wiążące*”. W przywołanym postanowieniu SN wskazał, że sprzeciw pacjenta powinien być uwzględniany w szczególności wtedy, gdy został uzewnętrzniony w sposób wyraźny i jednoznaczny, ze świadomością dokonanego wyboru i przyjętych preferencji, zwłaszcza gdy związek czasowy między oświadczeniem a zabiegiem jest dostatecznie ścisły.

W konsekwencji należy wyrazić pogląd, że oświadczenie pacjenta wyrażone na wypadek utraty przytomności, określające wolę dotyczącą postępowania lekarza w stosunku do niego w sytuacjach leczniczych, które mogą zaistnieć w przyszłości, jest dla lekarza - jeżeli zostało złożone w sposób wyraźny, jednoznaczny i nie budzi innych wątpliwości - wiążące.

Niemniej, możliwości składania oświadczeń *pro futuro* przez pacjentów, wciąż budzi wiele wątpliwości. Dyskusyjne są przede wszystkim kwestie weryfikowania prawdziwości, czy też aktualności oświadczeń, a także kwestia podważalności samego oświadczenia złożonego przez pacjenta. Jest to szczególnie ważne z punktu widzenia lekarza, gdyż mimo zachowania należytej staranności, może zostać uwikłany w sytuacje sporne lub konflikty, gdy nie ma on możliwości ustalenia, czy przedłożone oświadczenie jest ważne, np. nie zostało odwołane przez pacjenta.

Oдноśnie drugiego postulatu wskazać należy, iż w polskiej kulturze przeprowadzenie sekcji zwłok traktowane jest jako czynność wyjątkowa i niepożądana. Sekcja zwłok nie jest standardową czynnością, a jej przeprowadzenie ma co do zasady wyjątkowy charakter. Warunki dokonania sekcji zwłok określa art. 31 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156) w którym wskazano, że zwłoki pacjenta mogą być poddane sekcji, w szczególności gdy zgon tej osoby nastąpi przed upływem 12 godzin od przyjęcia, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zwłoki pacjenta nie są poddawane sekcji, jeżeli przedstawiciel ustawowy tej osoby wyraził sprzeciw lub uczyniła to ta osoba za życia. O zaniechaniu sekcji zwłok z przyczyny określonej w ust. 2 sporządza się adnotację w dokumentacji medycznej i załącza sprzeciw, o którym mowa w ust. 2.

Powyższej reguły nie stosuje się w przypadkach:

- 1) określonych w Kodeksie postępowania karnego i Kodeksie karnym wykonawczym oraz aktach wykonawczych wydanych na ich podstawie;
- 2) gdy przyczyny zgonu nie można ustalić w sposób jednoznaczny;
- 3) określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W dokumentacji medycznej pacjenta sporządza się adnotację o dokonaniu albo zaniechaniu sekcji zwłok, z odpowiednim uzasadnieniem.

Tym samym przedstawiona przez Panią propozycja dotycząca podpisywania przez pacjenta oświadczenie woli o: „nie podejmowania reanimacji np. na skutek choroby nieuleczalnej; nie wykonywania sekcji zwłok”, w ocenie Departamentu Dialogu Społecznego nie znajduje uzasadnienia merytorycznego i nie jest rozważana do wprowadzenia.

Z wyrazami szacunku

Jakub Bydłoń
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/